

Codul de etică al personalului contractual din Institutul de Biologie București al Academiei Române

I. Domeniul de aplicare

Art. 1.

- (1) Prezentul Cod de etică se aplică tuturor angajaților Institutului de Biologie București (denumit în continuare IBB), indiferent de funcția pe care o ocupă.
- (2) Tot personalul IBB are obligația morală și datoria profesională de a cunoaște, de a respecta și de a aplica prevederile prezentului Cod, indiferent de funcție, nivel ierarhic sau de durata contractului de muncă.
- (3) Normele de conduită etică și profesională prevăzute de prezentul Cod sunt obligatorii pentru personalul IBB.

II. Obiective și scop

Art. 2.

- (1) Codul de etică are în vedere reglementările internaționale în domeniu, legislația Uniunii Europene și standardele acesteia privind etica în cercetarea științifică, legislația națională, reglementările Academiei Române și consiliile naționale care se ocupă de etica academică: Consiliul Național de Atestare a Titurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU) și Consiliul Național de Etică a Cercetării Științifice, Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI).
- (2) Codul etic al personalului de cercetare din IBB are rolul de a preciza principiile, responsabilitățile și procedurile, astfel încât cercetarea științifică și inovarea din IBB să se desfășoare în conformitate cu principiile de etică profesională acceptate de comunitatea științifică națională și internațională.
- (3) Dispozițiile prezentului Cod nu trebuie interpretate în sensul restrângerii unor drepturi conferite expres prin legislația națională.

Art. 3. Conduita etică și profesională urmărește să asigure creșterea calității activității profesionale, o bună administrare în realizarea atribuțiilor și sarcinilor de serviciu și îndeplinirea cu profesionalism a tuturor activităților desfășurate în cadrul instituției.

III. Principii fundamentale

Art. 4. Prezentul Cod se întemeiază pe următoarele principii fundamentale: libertate academică, competență și profesionalism, integritate, onestitate intelectuală, colegialitate, loialitate, dreptate și echitate, responsabilitate.

Libertatea academică

Art. 5. Libertatea academică presupune dreptul oricărui membru al comunității științifice de a-și exprima deschis opiniile științifice și profesionale în cadrul conferințelor, dezbaterilor, dar și al lucrărilor elaborate și susținute sau publicate.

Art. 6. Orice membru al comunității științifice își poate exprima în mod liber, în interiorul sau în exteriorul IBB, opiniile, fără a putea fi cenzurat, în limitele prevăzute de prezentul cod. Este încurajată abordarea critică, parteneriatul intelectual și cooperarea, indiferent de opiniile politice sau convingerile religioase.

Art. 7. Libertatea academică implică, în același timp, respectul libertății academice a altuia în toate componentele sale.

Art. 8. Nu se înscriu în cadrul libertății academice și nu își găsesc locul în spațiul științific:

- a) propaganda cu caracter politic desfășurată în interiorul sau în legătură cu acțiuni ale IBB sau utilizând infrastructura acestuia;
- b) prozelitismul religios;
- c) promovarea unor doctrine sau idei cu caracter extremist, rasist sau xenofob;
- d) defăimarea institutului;
- e) atacurile personale sau afirmațiile defăimătoare la adresa altor membri ai comunității științifice.

Competența și profesionalismul

Art. 9. IBB se obligă să cultive un mediu propice pentru competență și competitivitate. IBB susține dezvoltarea de programe de cercetare la standarde înalte, capabile să conducă la evoluția cunoașterii, la formarea specialiștilor de vârf și creșterea prestigiului în cercetare.

Art. 10. Fiecare cercetător își asumă, la nivelul său, răspunderea pentru calitatea procesului de cercetare.

Integritatea

Art. 11. Integritatea angajaților este esențială pentru desfășurarea în condiții optime a activității din cadrul IBB. Fiecare angajat este dator să se preocupe de evitarea oricăror situații susceptibile să creeze îndoieli cu privire la integritatea sa, în primul rând a conflictelor de interese.

Art. 12. Există un conflict de interese atunci când interesele personale ale unui angajat intră în conflict cu obligațiile decurgând din statutul său ori sunt de natură să afecteze independența și imparțialitatea necesară îndeplinirii acestor obligații.

Art. 13. Constituie încălcări ale obligației de integritate:

- a) pretinderea sau acceptarea de favoruri de orice natură;
- b) pretinderea sau acceptarea de cadouri sau alte foloase materiale;
- c) abuzul de funcție.

Art. 14.

(1) Membrii Institutului de Biologie, indiferent de funcția pe care o ocupă în ierarhia acestuia, sunt obligați să adopte, în orice împrejurare, atitudini corespunzătoare pentru eliminarea conflictelor de interese, care pot afecta evaluările și deciziile diverselor persoane și structuri organizatorice;

(2) Orice persoană se află în incompatibilitate cu calitatea de membru într-o comisie de evaluare, de contestație, de concurs sau de promovare având ca obiect evaluarea activității profesionale și/sau științifice a unui angajat al instituției cu care se află în relație de soți, afini și rude până la gradul al III-lea inclusiv.

Art. 15. Este interzisă acceptarea de către un conducător de doctorat a îndrumării unui doctorand aflat cu el în relația de soți, afini și rude până la gradul al III-lea inclusiv.

Art. 16. În activitatea de cercetare științifică, integritatea presupune:

- a) acceptarea și menționarea ca autori ai unei opere doar a persoanelor care au participat efectiv la elaborarea ei;
- b) indicarea sursei din care a fost preluată o idee, o expresie, un rezultat al unei cercetări anterioare, indiferent dacă acestea au fost sau nu publicate;
- c) recunoașterea explicită a contribuției oricărei persoane care a participat în mod real la o activitate de cercetare. În situația în care contribuția a constat doar într-o activitate de supervizare sau consiliere, nu este necesară o recunoaștere formală a contribuției. În aceste cazuri însă se recomandă includerea unei formule de mulțumire;
- d) respectarea destinației fondurilor alocate unui proiect de cercetare. Sursele de finanțare care au stat la baza unei cercetări vor fi menționate în publicațiile în care s-au materializat rezultatele cercetării;
- e) respectarea normelor speciale de etică referitoare la cercetarea efectuată pe subiecți umani sau prin experimente desfășurate cu ajutorul animalelor și a oricăror altor elemente ce țin de etica cercetării;
- f) activitatea de cercetare trebuie să se desfășoare în spiritul și cu respectarea eticii și securității biologice.

Art. 17. Constituie încălcări ale eticii în domeniul cercetării:

- a) plagiatul;
- b) omisiunea recunoașterii, fie prin menționare ca autor al unei opere, fie prin indicarea sursei, a contribuției unor terți la elaborarea unei opere;
- c) obligarea autorilor unei opere de a menționa ca autori și persoane care nu au participat la elaborarea acesteia;
- d) confecționarea de rezultate, înlocuirea rezultatelor cu date fictive;
- e) nerespectarea condițiilor de confidențialitate.

Art. 18. În activitatea administrativă, integritatea presupune:

- a) desfășurarea corectă a tuturor procedurilor de selecție, alegere sau numire a personalului care asumă responsabilități de ordin administrativ. Este interzisă primirea, acceptarea, cererea, darea sau oferirea de bani, bunuri sau orice alte foloase ori favoruri în schimbul sprijinirii ocupării unei poziții administrative;
- b) îndeplinirea cu bună credință și în folosul IBB a oricărei responsabilități administrative. Utilizarea unei poziții administrative în scopul obținerii de foloase personale de orice natură constituie o încălcare a obligației de integritate;
- c) în momentul transferului unei responsabilități administrative, fostul titular pune la dispoziția noului titular toate instrumentele, informațiile și elementele, aduse la zi, necesare preluării de îndată a acestei responsabilități;
- d) furnizarea de informații corecte către conducerea IBB și către toate structurile îndreptățite să le ceară;

e) atunci când, din orice motiv, o persoană nu mai poate să își îndeplinească în mod corespunzător atribuțiile administrative încredințate, ea are obligația de a aduce acest lucru la cunoștința superiorilor.

Art. 19. În orice situație de conflict de interese, persoana în cauză are obligația de a încunoștința, de preferință în scris, pe superiorul ierarhic cu privire la existența conflictului de interese și a se abține de la implicarea în luarea oricărei decizii în care ar avea sau ar putea crea aparența că are un interes personal.

Onestitatea intelectuală

Art. 20. Pe lângă integritate, cinste și corectitudine, IBB promovează cu fermitate onestitatea intelectuală înțeleasă în sensul respectului pentru dreptul la proprietate intelectuală și a drepturilor de autor, precum și a respectului pentru evaluarea corectă a performanțelor cercetătorilor și tuturor celorlalți angajați.

Art. 21. Respectul pentru proprietatea intelectuală și respectarea drepturilor de autor reprezintă o obligație profesională. Încălcarea ei reprezintă o abatere etică gravă și va fi sancționată.

Art. 22. Constituie încălcări ale onestității intelectuale: (a) ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite; (b) confecționarea de rezultate; (c) înlocuirea rezultatelor cu date fictive; (d) interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor; (e) plagierea rezultatelor sau a publicațiilor (f) prezentarea deliberat deformată a rezultatelor altor cercetători; (g) neatribuirea corectă a paternității unei lucrări; (h) introducerea de informații false în solicitările de granturi sau de finanțări; (i) nedezvăluirea conflictelor de interese; (j) deturnarea fondurilor de cercetare; (k) neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, precum și înregistrarea și/sau stocarea eronată a rezultatelor; (l) lipsa de informare a echipei de cercetare, înaintea începerii activității la un proiect de cercetare, cu privire la: drepturi salariale, răspunderi, coautorat, drepturi asupra rezultatelor cercetărilor, surse de finanțare și asocieri; (m) lipsa de obiectivitate în evaluări și nerespectarea condițiilor de confidențialitate ale rapoartelor de evaluare, rapoartelor de cercetare etc.; (n) publicarea sau finanțarea repetată a acelorași rezultate ca elemente de noutate științifică, fără a se menționa sursa inițială și/sau cu adăugiri neesențiale; (o) nerecunoașterea metodologiilor și a rezultatelor altor cercetători ca sursă de informare; (p) nerecunoașterea erorilor proprii (q) difuzarea rezultatelor proprii într-o manieră iresponsabilă, cu exagerări și repetări; (r) nerespectarea clauzelor granturilor, contractelor, protoalelor etc.; (s) împiedicarea unor cercetători în activitatea lor sau favorizarea altora.

Colegialitatea

Art. 23. Activitatea în IBB presupune colaborarea angajaților, în spirit de colegialitate și respect reciproc. Colegialitatea implică:

- a) curtoazie și respect;
- b) cooperarea cu bună credință în cadrul proiectelor ce implică participarea mai multor persoane;
- c) respectarea mutuală a diferențelor de ordin lingvistic, religios, social;
- d) înțelegere, respect și sprijin pentru persoanele cu nevoi speciale;
- e) obligația de confidențialitate în privința datelor și informațiilor transmise de un angajat altui angajat, cu titlu privat.

Art. 24. Constituie încălcări ale principiului colegialității: a) discriminarea, hărțuirea de gen, etnică sau sub orice altă formă, folosirea violenței fizice sau psihice, limbajul ofensator ori abuzul de autoritate la adresa unui angajat, indiferent de poziția ocupată de acesta în cadrul IBB; b) promovarea sau tolerarea unor comportamente dintre cele descrise în acest articol de către conducerea departamentelor de cercetare sau compartimentelor administrative; c) discreditarea în mod injust a ideilor, ipotezelor sau rezultatelor cercetărilor unui coleg, fără a ține cont de exigențele presupuse de dezbaterile academice și de principiile argumentării critice nuanțate; d) formularea repetată de plângeri sau sesizări vădit neîntemeiate la adresa unui coleg; e) utilizarea și dezvăluirea în activitatea de cercetare a informațiilor transmise cu titlu confidențial de un alt coleg (date personale, experiențe trăite etc.).

Loialitatea

Art. 25. Loialitatea față de IBB presupune obligația fiecărui angajat de a acționa în interesul institutului, de a susține obiectivele, strategiile și politicile acestuia, în scopul realizării misiunii și creșterii competitivității lui.

Art. 26. Constituie încălcări ale obligației de loialitate:

- a) desfășurarea de acțiuni menite să ducă la pierderea unor drepturi patrimoniale sau nepatrimoniale dobândite în mod legal de către IBB;
- b) desfășurarea, în alte instituții, a unor activități de cercetare care le concurează pe cele desfășurate în IBB;
- c) angajarea în afara IBB a unor activități care afectează în mod semnificativ timpul consacrat obligațiilor de cercetare în IBB ale persoanei în cauză;
- d) desfășurarea de acțiuni menite să discrediteze IBB sau să afecteze imaginea și prestigiul acestuia.

Dreptatea și echitatea

Art. 27. Dreptatea și echitatea sunt valori pe care IBB le promovează în rândul angajaților săi și în raport cu aceștia prin respingerea fermă a oricăror forme de discriminare sau de exploatare.

Art. 28. Sunt încălcări ale obligațiilor privind dreptatea și echitatea: discriminarea sau tratarea inegală a angajaților, bazată explicit ori implicit pe criterii extraprofesionale precum rasa, sexul, etnia, religia, apartenența la grupuri minoritare, convingerile politice, orientările și preferințele personale etc. Acestea sunt interzise deoarece aduc atingeri grave drepturilor privind egalitatea de șanse.

Responsabilitatea

Art. 29.

- (1) Directorul, Directorul adjunct și Consiliul Științific al IBB trebuie să asigure condițiile care să permită respectarea principiilor și standardelor bunei conduite în cercetarea științifică care se desfășoară în IBB;
- (2) Răspunderea pentru respectarea dispozițiilor prezentului Cod revine fiecărui angajat al IBB;
- (3) Încălcarea dispozițiilor prezentului Cod atrage răspunderea disciplinară în condițiile legii.

IV. Reguli procedurale

Art. 30.

- (1) Coordonarea și controlul aplicării normelor prevăzute de prezentul cod este de competența Comisiei de etică a IBB;
- (2) Comisia de etică a IBB este numită prin decizie a Directorului;
- (3) Comisia de etică are următoarele atribuții:
 - a) analizează și soluționează plângerile privind abaterile de la buna conduită, pe baza sesizărilor sau prin autosesizare, conform Codului de etică al IBB;
 - b) elaborează un raport anual referitor la situația respectării eticii activităților de cercetare, pe care îl prezintă Directorului și Consiliului Științific al IBB;
 - c) contribuie la elaborarea și modificarea Codului de etică al IBB, care se supune Consiliului Științific pentru adoptare.

Art. 31.

- (1) Monitorizarea aplicării normelor prezentului cod se realizează de către Consilierul de etică, desemnat prin decizie a Directorului IBB;
- (2) Consilierul de etică are următoarele atribuții:
 - a) informează salariații cu privire la normele de etică, modificări ale cadrului normativ în domeniul eticii;
 - b) acordă consiliere/asistență etică personalului IBB cu privire la respectarea normelor de conduită, pe baza solicitărilor scrise sau verbale;
 - c) analizează sesizările și reclamațiile formulate de către salariați și formulează recomandări cu caracter general, fără a interveni în activitatea Comisiei de etică sau a comisiilor disciplinare.

Întocmirea, primirea și înregistrarea sesizărilor/reclamațiilor

Art 32.

- (1) Sesizările/reclamațiile pe linie de conduită etică se fac în termen de maxim 6 luni de la data săvârșirii faptei sesizate și se transmit, în formă scrisă, Consilierului de etică;
- (2) Sesizarea va indica în mod explicit numele persoanei care se face vinovată de încălcarea normelor etice, numele celui care face sesizarea și faptele imputate;
- (3) Sesizările se înregistrează la Registratura IBB;
- (4) Nu se iau în considerare sesizările/reclamațiile anonime;
- (5) Consilierul de etică va analiza sesizarea/reclamația și va recomanda soluționarea cauzei, după caz, prin consiliere etică sau transmiterea sesizării la Comisia de etică.

Analizarea și soluționarea sesizărilor/reclamațiilor

Art. 33.

- (1) După sesizare, Comisia citează pentru audiere persoana sau reprezentantul entității care a depus sesizarea și persoana învinuită;
- (2) Comisia poate cita și alte persoane care ar putea deține informații necesare soluționării sesizării.

Art. 34.

- (1) Sesizările/reclamațiile se soluționează în termen de maxim 60 zile de la data primirii la Comisia de etică, prin întocmirea unui raport;
- (2) Dacă sesizările se confirmă, Raportul se înaintează Directorului, împreună cu o propunere privind măsurile care se impun;
- (3) Dacă cele sesizate nu se confirmă, Raportul se păstrează la Comisie;
- (4) În toate situațiile, persoana care a înaintat sesizarea va fi înștiințată de rezultatul analizei Comisiei, prin înmânarea unei copii a Raportului.

Răspundere și sancțiuni

Art. 35. Încălcarea de către personalul IBB a normelor de conduită prevăzute de prezentul Cod constituie abatere disciplinară și se sancționează conform Codului Muncii și ROI.

V. Dispoziții finale

Art. 36. Prezentul Cod de etică își produce efectele de la data luării la cunoștință de către personalul IBB.

Art. 37. Prevederile prezentului Cod de etică se completează, de câte ori este nevoie, cu prevederile legale în vigoare. Orice modificare/completare adusă Codului va fi adusă la cunoștința tuturor angajaților de către Consilierul de Etică.

Prezentul Cod de etică și deontologie profesională al personalului IBB a fost aprobat de Consiliul științific al Institutul de Biologie București în data de 16.12.2022.